

REVISTA ECONOMICĂ.

Apare odată pe săptămână.

„Revista Economică” se publică din însărcinarea și cu ajutorul institutelor de credit:

„Albina”, „Ardeleana”, „Auraria”, „Beregsana”, „Berzovia”, „Bihoreana”, „Bistrițana”, „Bocșana”, „Brădetul”, „Cassa de păstrare”
Miercurea, „Cassa de păstrare” Seliște, „Chioreana”, „Cordiana”, „Corvineana”, „Crișana”, „Detunata”, „Doina”, „Economul”,
„Făgețana”, „Fortuna”, „Furnica”, „Grănișterul”, „Hașegana”, „Hondoleana”, „Hunedoara”, „Iulia”, „Lipovana”, „Lugoșana”, „Luceafărul”, „Mercur”, „Mielul”, „Munteana”, „Mureșana”, „Mureșanul”, „Nădlăcana”, „Nera”, „Olteana”, „Oraviceana”, „Patria”, „Plugarul”,
„Poporul”, „Racoșana”, „Sătmăreana”, „Sebeșana”, „Selăgeana”, „Sentinela”, „Silvania”, „Someșana”, „Steaua”, „Timișana”, „Ulpiana”,
„Victoria”, „Vlădeasa” și „Zlăgnea”.

Prețul de prenumărare:
pe 1 an K 16—, pe 1/2 an K 8—.

DIRECTOR
Dr. CORNEL DIACONOVICH.

Taxa pentru inserțiuni:
de spațiul unui cm² câte 10 fileri.

Anul IV.

Sibiu, 14 Iunie 1902.

Nr. 24.

Bilanțul.

Bogata literatură economică din Germania tractează în numeroase cărți și foi volante, chiar și cele mai subtile chestiuni cu privire la organizațiunea, situația de drept și contabilitatea societăților pe acțiuni. Cu toate acestea nu se poate susține, că abundența productelor literaturii economice ar fi ridicat chestiunea societăților pe acțiuni la un grad prea înalt de perfecțiune și că în Germania contabilitatea și controlul ar fi ireproșabile. O asemenea aserțiune ar fi combătută prin numeroasele falimente, ce s'au succedat în Germania la multe bănci și întreprinderi industriale, și cari dovedesc în mod eclatant, că reavoința scie să delătore din calea sa toate piedecile, ce i se pun prin legi rigide și tractate teoretice.

Publicațiunile speciale apărute în această materie în Germania sunt de altă parte o dovadă vie, că acolo importanta misiune economică a societăților pe acțiuni este recunoscută și apreciată nu numai de cei direct interesați, ci și de cercuri mai largi, cari toate sunt preocupate de ideea, de a ridica societățile pe acțiuni la un nivel mai înalt: prin perfecționarea organizațiunii lor interne și în special prin introducerea unui control mai eficace.

Scopul acesta îl urmărește între altele și o publicațiune voluminoasă, apărută deja în a treia edițiune, sub titlul: *Die Bilanzen der Actiengesellschaften und der Commanditgesellschaften auf Actien*, de Dr. Simon Hermann Veit, fiscalul Kammergericht-ului din Berlin. Cartea nu se ocupă pe cele 490 pagini ce le are, decât numai cu *compunerea bilanțului* și tractează și clarifică în detalii toate chestiunile relative la bilanț.

După părerea autorului, legea pretinde ca capitalul social, fondurile de rezervă și profitul să se considere la pasive, din motiv, că acestea împreună corespund poziției „capital de investițiune”, care are să figureze în ori-ce bilanț comercial între pasive. Perderile trebuie considerate la active, detragându-se la titlul respectivi, din cauză că la societățile pe acțiuni pierderea nu se poate face evidentă prin amortisare din capitalul social, adecă prin reducerea acestuia, precum se întâmplă aceasta la alte bilanțuri comerciale; de aceea, ori-cât de curios s'ar părea laicului, locul perderilor este între active, căci numai în modul acesta se poate vedea reducerea capitalului social prin pierderi.

Spesele de organizare și administrare, nu este permis să figureze ca atari în nici un bilanț; profitul realizat prin acestea ocură totdeauna între active.

Prețuirea trebuie făcută, conform naturii bilanțului comercial, totdeauna individual; prin urmare obiectele aparținătoare întreprinderii nu sunt a se prețui după prețul lor de vânzare, ci după prețul lor de cumpărare, minus deteriorarea corespunzătoare. Deteriorarea obiectelor în folosință se face evidentă sau prin amortisări la active sau prin introducerea unui fond de renovare între pasive; fondul acesta însă nu se poate considera ca un fond de rezervă, căci nu are alt scop, decât ca activele să se prețuiască în mod corespunzător. La prețuirea hârtiilor de valoare, comercianții precauți nici când nu perd din vedere, că limita extremă a prețului acelora îl formează cursul de bursă. Față de alte valori se poate admite, ca limită extremă, prețul de cumpărare, din care sunt a se detrage speșele de întreținere resp. reparare.

Nisuința de a specializa în măsură mai mare pozițiile bilanțului prinde tot mai mult teren și a condus la compunerea mai riguroasă a inventarului și bilanțului. Conform dispozițiilor mai noue ale legii, cei-ce compun bilanțul, sunt obligați a procedea în lucrarea lor, cu mult mai riguros și a censura bilanțul mai în detalii decât în trecut. Cuotei de amortisare d. ex. i se dă de present mai mare atențiune și nu arareori amortisările represintă sume însemnate. Prin urmare nisuința de a prezenta bilanțuri cât se poate de reale este evidentă, deși în privința aceasta nici dela societățile pe acțiuni nu se poate pretinde să facă mai mult, decât poate face ori-ce comerciant solid.

Pe lângă aceasta se validează tot mai mult nisuința de a face bilanțurile cât mai evidente (clare). Spre scopul acesta se aplică metode diferite și unele și aceleași conturi figurează de multe ori sub cele mai variate numiri, au la diferitele societăți însemnate diferite și se și confundă adese-ori. La unele societăți natura anumitor conturi se poate erua numai din raportul anual ori din statute, de multe-ori nici de aci, probabil din cauză, că nici ineseși organele societății nu sunt totdeauna orientate asupra naturii contului, ori folosesc intenționat anumite conturi spre a ascunde, ce este de ascuns. În direcțiunea aceasta situațiunea s'ar ameliora deja și prin introducerea de numiri unitare pentru diferitele conturi.

Realitatea și claritatea bilanțului sunt idealurile, cari trebuie urmărite, cari însă nici când nu se vor putea ajunge în întregime. Direcțiunea și comitetul de

supraveghiere își indeplinesc datorințele dacă la compunerea și censurarea bilanțului observă cea mai mare atenție posibilă, iar adunarea generală, care are să aproabe bilanțul, își va putea împlini această chemare totdeauna numai superficial, neavând nici timp spre a se ocupa mai intensiv cu această chestiune și neștiindu-i la dispozițiune nici registrele și inventarul. Prin urmare conculusul aprobator al adunării generale se va baza totdeauna numai pe supozițiunea, că celelalte organe ale societății au proces la compunerea și censurarea bilanțului cu atențiunea recerută. Din punctul de vedere al acestor organe pozițiile bilanțului și valorile prezentate pot să fie adevăruri basate pe convingere, pe când adunarea generală se bazează numai pe *incredere*. În privința aceasta nu se pot propune nici acum și nici în viitor reforme de valoare practică.

(După „M P“).

Conferința Revisorilor experți în Blaș.

Pe Duminică în 8 crt. au fost convocați aici revisorii numiți de Delegațiunea Băncilor române în ședința din 17 Decembre a. tr. pentru a discuta chestiunile încredințate cercului lor de activitate prin hotărârile Conferinței directorilor din 20 Septembrie 1901. Conculsusul conferinței amintite care a servit de basă a dezbaterilor e cuprins în punct VIII lit. D. și sună astfel:

„In scopul creării unui *control extern*, independent de conducerea băncilor, se vor institui mai mulți *revisori-experti* și băncile asociate vor supune încheierile lor anuale revisurii unuia dintre acestia. Agendele acestor revisori se vor stabili prin un normativ special și se vor estinde numai asupra lucrărilor tehnice de contabilitate și a exactității contărilor și încheierilor, iar asupra afacerilor administrative numai încât vor cere din cas în cas conducătorii institutelor.

Asemenea revisurii se vor pute face numai la cererea proprie a institutelor respective.“*)

Deja Sâmbătă în 7 Iunie c. au sosit în Blaș cei 5 membrii externi și anume: domnii Iosif Lissai, Dominic Rațiu și Ioan Vătășan dela „Albina“ din Sibiu, domnul Ioan Perian dela „Oraviciana“ din Oravița și domnul Sava Raicu dela „Victoria“ din Arad, — fiind domnul I. Br. Hodoș directorul dela „Patria“, care conchesea intrunirea din însărcinarea Delegațiunei, acasă; așa că în aceiaș sară s'a putut ține prima intrunire, în care s'au tractat chestiuni de bancă de interes mai general, rămânând pe ziua următoare a intra în dezbateri specială asupra obiectului intrunirii. Deși în convocator se fixase ora 10 a. m. pentru începerea ședinței, cu considerare că toți erau reclamați pe Luni în oficiu și pentru a pute tracta mai cu de-amăruntul chestiunile, asupra cărora aveau să ia hotărâri, s'a decis a începe ședința de Duminică la 8 oare dimineața. Deschiderea ședinței o face domnul I. Br. Hodoș, ca încredințat al Delegațiunei, salutând pe colegii intruniți în număr complet și rugându-i a-și exprima fiecare cu toată francheta vederile asupra obiectelor, ce se vor discuta, fără a depăși marginile obiectivității, pentru că numai așa se poate aștepta un rezultat real dela intrunirea prezentă.

Constituindu-se apoi biroul se aleg: președinte domnul I. Br. Hodoș și notar domnul Dominic Rațiu,

apoi imediat se începe dezbaterea asupra obiectelor puse la ordinea zilei.

1. Asupra punctului prim, de a restringe agendele revisorilor numai la *revisuirea manipulațiunilor tehnice* s'a escat o discuție foarte vie pe tema, dacă corespunde aceasta sau nu scopului ce s'a avut în vedere cu instituirea lor și deși s'a constatat, că o separațiune completă a părții administrative de partea tehnică este aproape imposibilă, s'a decis a rămâne după posibilitate între marginile demarcate prin conculsusul conferinței p. VIII lit. D. citat mai sus, până ce din parte competentă nu se va face oare-care modificare.

2. Cu privire la *contabilitate* s'a decis a nisui fie-care din membrii prezenți la toate ocașiunile pentru introducerea aceluiaș sistem de contabilitate și pentru o uniformitate în purtarea registrelor și în numirea conturilor. S'a adoptat contabilitatea dublă cu registrele principale: Cassa, Prima-nota și Maestru, sau: Cassa, Prima-nota, Jurnal și Maestru; iar registre auxiliare după extensiunea afacerii și a ramilor de operațiune. Pentru a înlesni realizarea acestui scop s'a încredințat o comisiune cu compunerea unei instrucțiuni speciale.

3. Referitor la *controlul funcționarilor*, dacă posedă cunoștințele necesare nu numai teoretice ci și practice în măsura, care o reclamă oficiul lor, fiind această chestiune mai delicată și de natură a provoca susceptibilități, nu s'a luat conculsus.

4. În discuția asupra *Bilanțului* s'a stărut ca acela să fie cât mai real și mai clar compus, ceea ce se speră a se ajunge:

a) la *Escompt*, prin trecerea cambiilor reescomptate la *Contul Reescompt* și nici decum prin subtraherea lor din *Contul Escompt* sau prin introducerea lor într'un cont colectiv al creditorilor. Pretensiunile dubii se vor transpune dela *Escompt* la *Dubioase*, având a se amortisa cele neincassabile, fie din fondul anume menit pentru acest scop, fie din *Profite și Perderi*;

b) la *Imprumuturile hipotecare*, fiind normative statutele și regulamentele speciale, numai despre cele dubii s'a vorbit, că se vor manipula în *Contul Dubioase*, amintit mai sus;

c) la *Fondul de rezervă*, prin trecerea întregii sale valori sub acest titlu, așa dar împreună cu efectele, acțiunile necotate la bursă și depunerile sale; iar pentru partea plasată în efecte, acțiuni de-ale băncilor noastre sau depuneri se vor deschide conturi speciale, cari vor figura la încheiere în *debitul Contului Bilanț*;

d) asemenea se va procede la *Fondul de pensuni*;

e) la Interesele transitoare s'a acceptat introducerea unui cont pentru *Interesele transitoare restante* și a altui cont pentru *Interesele transitoare anticipate*. Interesele transitoare restante la nici un cas nu se vor computa în bilanț cu un procent mai mare de cât cel legal (6% și 5%); iar cele anticipate cel puțin cu procentul, cu care s'au calculat, când s'au incassat.

5. S'a decis mai departe observarea unei discrețiuni complete fiind strict interzis a raporta în calitatea de *revisor expert* despre stările aflate la o bancă fie delegațiunii, fie altui institut interesat.

Fixarea diurnelor și a speselor de călătorie s'a hotărât a o lasă în competența delegațiunii Băncilor.

Cu acestea exhaustat fiind materialul de dezbateri, la 12 oare s'a încheiat ședința în armonie deplină, mulțămită conducerii înțelepte și obiectivității și interesului arătat de membrii prezenți.

*) A se vedé „Rev. Econ.“ Nr. 41 din 19 Octobrie 1901.

Cu trenul de după prânz am plecat cu toții spre casă, satisfăcuți de rezultatul obținut și dorind a ne întruni cât de des — la proxima ocaziune în Sibiiu — convinși fiind că prin astfel de conveniri multe reforme salutare s'ar pute introduce. —n.

Importanța economiei politice.

Economia politică are de obiect studiul omului și a societății din punctul de vedere al îmbunătățirii stării lor materiale și morale. Ea se ocupă în special cu cercetarea și cunoașterea acelor legi, în virtutea cărora avuția socială este și trebuie să fie produsă, repartisată, pusă în circulațiune și consumată.

Fenomenele economice ocupă un loc de prima ordine, atât în existența indivizilor cât și în a societăților, și astfel studiul acestei științe presintă un interes imens acum când chestiunile economice și sociale sunt la ordinea zilei.

În adevăr, atât individului cât și societății nu-i poate fi indiferentă cunoașterea cauzelor cari provoacă născerea, creșterea, pierderea sau scăderea avuției, precum și cunoașterea legilor cărora sunt supuse — în oscilațiunile lor continue — ridicarea sau coborirea salariilor, a profiturilor și a rentei.

Asemenea nu ne poate fi indiferent, cum impozitul trebuie repartisat, și care este acțiunea sa asupra industriei, dacă industria și comerțul trebuie să fie libere sau reglementate și căror condițiuni trebuie să satisfacă un bun sistem monetar și un bun sistem de credit, etc.

Importanța acestor chestiuni ni se înfățișează, cu deosebire atunci, când ne gândim un moment la răul adus omeniei de neștiința legilor economice.

O credință falsă în astronomie sau în ori-ce altă știință pur abstractă, nu împedecă pământul de a se învîrți, nici lumea de a-și urma neconținut mersul său, însă o idee falsă despre producțiune, credit și comerț dacă pătrunde în spirite, vedem imediat mii de familii ruinate și poate chiar tot viitorul unei națiuni compromis.

Pentru aceasta n'avem de cât să ne reamintim isprăvile sistemului prohibitiv, funestele experiențe ale scoțianului Law, greșelele săvîrșite pe timpul Convențiunii în Franța sau sistemele un moment încercate, în organizarea muncii și a băncilor, sisteme cari, toate, au sdruncinat atât de adânc temelia chiar a societăților pe unde s'au produs.

Istoria, mai cu temeinicie decât ori-ce, ne poate arăta importanța acestei științe; așa de exemplu, unitatea și prosperitatea de curînd întemeiate a Germaniei. Causa acestei unități și prosperități este aproape exclusiv economică.

Se știe, că mai înainte Germania era împărțită în mai multe state mici independente unele de altele; — vămile instituite la frontariile lor împedecau schimbul mărfurilor și, prin aceasta, dezvoltarea comerțului.

Prusia, înțelegînd inconveniențele acestei stări de lucruri, formă o asociațiune de state cu scopul de a sfărâma acele pedece puse comerțului, și oferî Austria onoarea de a se pune în fruntea acestei asociațiuni. Austria însă, neînțelegînd importanța acestui fapt și crezînd că armele sale-i pot asigura cu certitudine supremația între acele state, refuză propunerea ce-i se făcu. Prusia, care nu aștepta decât aceasta, se grăbi a primi dînsa. Nu trecu tocmai mult timp și Austria recunoscu greșala ce făcuse.

La 1866, după bătălia dela Königgrätz, Austria se vădu umilită și pe calea armelor; iar la 1870 ea vădu, cu ciudă, pe Prusia primind coroana Imperiului German.

Un alt fapt istoric, care ne arată importanța Economiei politice, este revoluția cea mare franceză din anul 1789, care, între alte cauze, a avut și motive economice. De aceea între rezultatele ei găsim și de cele economice, precum: plata deopotrivă a impozitelor, fără a se mai recunoaște o clasă privilegiată; abolirea cel puțin în parte, a pedecilor puse comerțului și industriei.

Scopul Economiei politice fiind *de a face ca îndestularea sau bunăstarea materială să fie cât mai generală*, trebuie să recunoaștem că și încît privesce utilitatea practică a acestei științe, ea este din cele mai covârșitoare.

În adevăr, nimeni nu se mai găsește azi să tăgăduiască necesitatea imperioasă de a cunoaște legile economice — ori-care ar fi profesiunea cuiva — fie una din profesiunile așa numite liberale, fie omului politic sau industriașului.

De aceea în unele state studiul Economiei politice se predă în toate școalele, până și în cele primare, cum s. e. se face în Franța deja dela anul 1886.

La noi însă și în România abia o parte neînsemnată a acelor, cari se pregătesc serios pentru viață, au fericirea de a gusta din fructele acestei științe, anume ascultătorii facultăților de drept și elevii școlilor comerciale; ceilalți sunt străini chiar și de elementele Economiei politice.

Fără îndoială, relele și pagubele ce rezultă din această stare de lucruri sunt incalculabile, și deci datorii suntem a face tot posibilul pentru-ca studiul Economiei politice să fie răspândit în cercuri cât mai largi.

După Idieru, Studii de Econ. polit., de s.

Finanțele României.

Ministerul român de finanțe a publicat situațiunea Tesaurului public încheiată la 31 Martie 1902, care cuprinde rezultatele încasărilor și plăților din primele 12 luni ale exercițiului 1901—1902.

Din acest document se constată că finanțele Statului român s'au îndreptat așa de bine încât rezultatele obținute au întrecut prevederile cele mai optimiste cu privire la primul buget al erei economiilor. În adevăr, încasările efectuate dela 1 Aprilie 1901 până la 31 Martie 1902 se urcă la suma de 218.207,843 lei, ceea-ce dă un plus de 30.473,012 lei față cu încasările din epoca corespunzătoare a exercițiului precedent. Dacă la aceste încasări adăugăm și pe acele efectuate în anii trecuți pe seama exercițiului 1901—1902, constatăm în primele 12 luni ale acestui exercițiu o plus-valută de aproape 1.200,000 lei față cu evaluățiunile bugetare pentru întregul an care sunt de 218.500.000 lei. Dela 1 Aprilie până la 30 Septembrie 1902, adecă în cele 6 luni ce mai rămân până la închiderea exercițiului, urmînd a se mai încasa o mare parte din drepturile constatate în favoarea Statului, aceste încasări împreună cu sumele ce vor rămănea neîntrebuintate din creditele puse la dispozițiunea ministerelor, asupra cărora guvernul a realizat economii de peste un milion, vor forma *excedentul* exercițiului, care se poate evalua de pe acum fără exagerațiune la o sumă de 12 până la 15 milioane.

Considerate pe grupe, încasările Tesaurului presintă diferențele ce se pot vedea din recapitułațiunea următoare:

Natura veniturilor	Incassări dela 1 Aprilie 1901 până la 31 Martie 1902	Diferențe față cu anul premergător
Contribuțiuni directe	38.769,676—	+ 4.206,492-38
„ „ indirecte	60.987,980-42	+ 12.567,314-20
Monopoliurile Statului	50.394,515-55	+ 77,984-52
Venit. minist. domeniilor	20.823,624—	+ 826,102-02
„ „ luc. publice	19.404,433-34	+ 10.216,433-34
„ „ de interne	10.498,921-68	+ 801,273-78
„ „ finanțe	2.763,026-39	+ 1.796,063-29
„ „ răsboiu	840,449-11	+ 75,342-01
„ „ externe	203,549-06	+ 49,036—
„ „ cultelor și instruc- țiunii publice	525,254-94	+ 359,140-44
Venit. minist. justiției	274,945-38	+ 122,769-22
Venituri diferite	12.721,467-21	+ 3.368,695-43
	218.207,843-08	+ 30.473,012-57

După cum vedem, toate categoriile de venituri au dat diferențe în plus, afară de monopoliurile Statului, care acasă un minus de 77,984-52 lei, acele ale ministerului de finanțe un minus de 1.796,063-29 lei și ale ministerului de justiție un minus de 122,769-22 lei.

Diferința în minus mai însemnată dela ministerul de finanțe provine din faptul că dividendele Creditului agricol în sumă de 1.200,000 lei nu s'a vărsat încă la Tesaur, iar restul reprezintă suma ce se încasa din dividenda ce se cuvenea Statului la partea sa în capitalul Băncii naționale.

Intre veniturile cari au dat plusuri mai importante față cu anul precedent, figurează în prima linie contribuțiunile indirecte cu 12.567,314 lei, din care 7.345,842 lei provin dela vămi, 4.836,037 lei dela taxa beuturilor spirtoase și 1.898,954 lei dela taxa asupra succesiunilor și donațiunilor. În această rubrică sunt numai două articole în regres și anume: taxa de înregistrare în genere cu 896,132 lei și taxa asupra hectarilor de vii și pruni cu 564,680 lei. Este de notat, că taxa asupra consumațiunii zăharului, care după situațiunea dela finele lui Februarie, prezintă un minus de 289,432 lei, la 31 Martie acasă un plus de 44,455 lei, iar plusul din taxa asupra petrolului dela 93,026 lei a sporit la 122,638 lei.

În al doilea rând, avem plusul de 10.216,433 lei dela ministerul lucrărilor publice, în care intră 8.920,000 sporul dat de căile ferate și 1.207,433 lei din venitul brut al transporturilor pe Dunăre și al șantierului dela T.-Severin.

Contribuțiunile directe dau un plus de 4.206,492 lei, în care fonciera intră cu 1.541,387 lei, zecimele de percepere cu 3.038,498 lei, darea căilor de comunicație cu 366,833 lei și patentele cu 3386 lei. În această rubrică notăm un minus de 672,955 lei la taxa de 5% asupra salariilor, provenit din reducerile leilor la funcționarii publici și a suprimărilor de funcțiuni făcute pentru motiv de economie.

Un plus de 3.368,695 lei este acela dat de veniturile diverse, în care rămășițele din exercițiile închise figurează cu 2.196,185 lei, ceea-ce dovedește, că situațiunea economică a țerei îmbunătățindu-se, Tesaurul a putut intra în creanțele sale rămase în întârziere.

Față cu evaluările budgetare pe întregul an, constatăm în primele 12 luni ale exercițiului de care ne ocupăm următoarele plus-valute: 1.557,934-42 lei la contribuțiunile indirecte, 623,624 lei la veniturile domeniilor, 153,921-68 lei la veniturile ministerului de interne (postă, telegraf, telefon), 1549 lei la veniturile ministerului de externe (vize de paspoarte, venitul legațiunilor și consulatelor, etc.), și 4.911,467-21 lei la venituri diferite (rămășițe, vânzări de bunuri, amenzi judecătorești, etc.).

Trecem la plăți. După situațiunea dela 31 Martie, plățile efectuate în primele 12 luni ale exercițiului de care ne ocupăm se urcă la 201.585,433-41 lei și se repartisează astfel:

Datoria publică	lei
Ministerul de rebel	83.027,956-61
„ „ finanțe	35.387,924-37
„ „ culte	30.268,371-26
„ „ interne	21.928,117-88
„ „ lucrări publice	14.766,434-85
„ „ justiție	5.060,061—
„ „ domenii	4.980,918-35
„ „ externe	4.511,444-80
Consiliul de ministri	1.606,635-24
	47,569,05
Totalul plăților	201.585,433-41

Aceste plăți sunt cu 11.687,921-62 lei inferioare aceloră din epoca corespunzătoare a exercițiului precedent și cu 18.900.854-32 lei față cu creditele acordate prin buget diferitelor servicii publice.

Este de notat că ministerul de finanțe a plătit la și toate cheltuielile ordonanțate și a achitat cu anticipație lucrările extraordinare contractate de guvernele precedente pentru care se conveniseră dobânzi de întârziere.

În resumat situațiunea Tesaurului la 31 Martie 1902 se balansează astfel:

Veniturile budgetare încasate în primele 12 luni ale exercițiului	lei	218.207,843-08
Incassări efectuate în anii trecuți pe seama exercițiului 1901—1902	„	1.481,296-49
Totalul incassărilor	„	219.689,139-57
Se scad plățile efectuate	„	201.585 433-41

Excedent de încas. la 31 Martie 1902 lei 18.103,706-16

Numeralul aflat în cassa Statului la 31 Martie 1902 era în sumă de 21.006,085-21 lei contra 7.503,701-05 lei la aceeași epocă din 1901.

Aceste rezultate vorbesc de sine. Ele sunt cea mai elocventă desmintire ce se poate da celor cari s'au încercat a prezenta în străinătate finanțele Statului român în colorile cele mai negre. Adevărul reese clar ca lumina zilei că Statul român, învingând greutatea prin care a trecut, a reușit prin propriile sale mijloace să pună finanțele sale pe o cale sănătoasă, de prosperitate și viitor.

Conscripția dela finea an. 1900.

Această conscriere ne pune în evidență următoarele date privitoare la diferitele naționalități:

	1880	1890	1900
Maghiari	6.404,070	7.357,926	8.588,834
Nemaghiari	7.345,533	7.805,052	8.132,740
In total	13.749,603	15.162,988	16.721,574

Exprimate în procente avem următoarele rezultate:

	1880	1890	1900
Maghiari	46-6	48-5	51-4
Nemaghiari	53-4	51-5	48-6

Sporirea diferitelor naționalități față de a. 1890 se prezintă astfel:

	1890	1900	Crescere sau scădere
Maghiari	7.357,936	8.588,834	+ 1.230,898
Români	2.589,079	2.784,726	+ 195,647
Germani	1.990,084	1.930,423	- 9,661
Slovaci	1.896,665	1.991,402	+ 94,737
Sârbi	495,133	434,641	- 60,492
Ruteni	379,786	423,159	+ 43,373
Croați	194,412	188,552	- 5,860
Alte dif. naționalități	259,893	329,837	+ 69,944
In total	13.749,603	15.162,988	1.558,586

În periodul dela 1880—1890 sporul exprimat în procente face pentru Maghiari 67·5%, iar în periodul dela 1890—1900 face 79%.

La trei naționalități, anume la Germani, Croați și Sârbi, se vede o însemnată scădere. Dar la descripția din urmă circa 90 de mii de Bunevați, Șocați, etc. au fost atașați la rubrica *alte* naționalități, pe când în 1890 și aceștia au figurat între Croați și Sârbi. astfel o scădere de fapt se constată numai la elementul german, și cu deosebire la inteligența din orașe.

Despre Slovaci „Bud. Hirlap” susține, că deși s’au înmulțit totuși sunt în general aplecați spre contopire, Rutenii s’au sporit puțin, iar despre Croați și Sârbi abia mai incape vorbă, așa că rămâne o singură naționalitate în Ungaria, care are supremația numerică, cel puțin în o parte a țării, și aceasta este naționalitatea română. În deceniul ultim românimea din Ungaria s’a sporit cu 195,000 de suflete, adică „cu mult mai mult decât ne-am fi putut aștepta pe baza sporirii naturale” — ține „B. H.” Numitul ziar atribuie această sporire contopirii Țiganilor și în parte mai mică contopirii Sașilor în elementul românesc. Numărul de 56 mii al Țiganilor din Ardeal a scăzut cu ocaziunea conscripției ultime la 27 mii.

Totuși elementul domnitor s’a sporit chiar și în Ardeal în periodul ultim dela 31% la 33%, ceea-ce se atribuie acțiunii pornite în chestia colonisărilor și învățământului în limba statului, cari — se cred — menite a schimba icoana etnografică a Ardealului în favorul maghiarimei.

Mai notăm și următoarele date scoase din descripția ultimă: au emigrat în periodul dela 1890—1900 circa 250,000, s’au asimilat în elementul maghiar circa 364,000, numărul tuturor celor ce vorbesc ungurese se evaluează la 11.000,000. S.

HOTĂRÎRI PRINCIPIALE ALE JUDEC. ADMINISTRATIVE.

Competința cambiilor emise în străinătate. După cambiile emise și acceptate în străinătate de supușii ungari, dar plătibile în Ungaria, se poate pretinde competența de timbru numai după transmiterea lor în Ungaria.

(Jud. administr. Nr. 15,390/900).

*

Rebonificare de interese în cas de ștergere ori relaxare a contribuțiunii. Conform paragrafului 19, fascicolul VII, al colecțiunii ordinațiunilor și dispozițiunilor referitoare la serviciul perceptoarelor, o rebonificare de interese în cas de ștergere ori relaxare a contribuțiunii nu are loc.

Pe baza aceasta organele financiare, până acum de regulă respingeau pe contribuabilii, cari pretindeau interese după contribuțiunile șterse, dar într’aceea plătită la perceptor; iar dacă la reclamațiunea partidelor respective, comisiunile administrative comitatense au enunțat ici-colea îndreptățirea de a se pretinde interese, atunci direcțiunile financiare au recurat la judecătoria administrativă, care însă, prin hotărîrea principială Nr. 3510/900, adusă în ședința sa dela 15 Martie, 1901, a pus capăt procedurii necorecte urmate până acum în privința aceasta și a enunțat, că în cas de ștergere ori relaxare a contribuțiunii deja plătite, contribuabilii sunt îndreptățiți a pretinde rebonificare de interese.

Tot în sensul acesta s’a decis chestiunea de care ne ocupăm și prin hotărîrea judecătoriei administrative Nr. 5016/901 și 5017/901.

*

JURISDICȚIUNE.

Dreptul acționarilor asupra dividendei.

O chestiune interesantă a preocupat nu de mult judecătorii austriace; anume: adunarea generală a unei căi ferate, societate pe acțiuni, a hotărît să se plătească din venitul curat realizat, o dividendă de K 4 pro cupon. Contra acestui conclud un acționar nemulțămît a înaintat recurs la tribunalul competent, invocând un § al statutelor, conform căruia după acțiuni competente, înainte de toate, o dividendă de 5%.

Tribunalul comercial a respins recursul, pe motiv, că adunarea generală, fixând dividendă cu K 4 n’a făcut alt-ceva decât a rectificat bilanțul, la ce a fost îndreptățită, întocmai precum i-a stat în drept a respinge eventual chiar și întreg bilanțul. Contra acestei hotărîri a instanței prime, acționarul respectiv a apelat la instanța a doua, care asemenea a respins recursul și anume cu următoarea motivare: „Statorirea bilanțului încă nu îndreptătește pe acționari a pretinde dividendă; din contra plățirea dividendei și mărimea aceleia o hotărăsește adunarea generală.

REVISTA FINANCIARĂ.

Situațiunea.

Sibiu, 12 Iunie 1902.

Speranța, că după încheierea păcii în Africa-sudică, industria va lua un avânt nou și ca urmare târgul monetar va deveni mai ferm, până acum nu s’a realizat; din contră banii s’au eftinit atât pe continent cât și în Anglia. În genere optimiștii nutresc speranțe mari cu privire la desvoltarea industriei în noua colonie engleză, deși în realitate trebuiesc vindecate mai întâiu ranele cauzate de resbel, trebuiesc populate teritoriile și numai după aceea poate fi preste tot vorba de o desvoltare a industriei. Pe teritoriul Transvaalului afară de cele 2000 piue existente mai sunt a se înființa 8—10,000 piue noue, a se săpa mine de 4—6000 urme adânci, a se construi linii ferate de mii și iară mii kilometri lungime, a se restaura orașe întregi, fabrici și ferme. Anglia are să-și organizeze armata teritorială și să termine întreprinderi începute înainte cu 2½ ani atât în țară cât și în colonii. Toate acestea reclamă investițiuni de mii și mii de milioane; dar numai capital, nu și articoli industriali, — pentru-că Anglia va căuta să-și asigure coloniile câștigate ca debușee pentru produsele sale industriale, la ceea-ce o siliesce mai ales concurența Americii și a Germaniei.

Pe piața internă stagnațiunea industriei și a comerțului a devenit deja obicei; oferta de bani e mare, pe când cererea mică. Depunerile băncilor s’au redus în mare măsură. Banca austro-ungară nici nu scie dacă va fi în stare să plătească la finea semestrului avansul obicinuit de dividendă din venitul de interese al anului curent, deși a redus dividendă dela 2½% cât plătea mai înainte la 2%. Discontul privat pentru cambii prime e 2⅞%; cambiile de portfel se discontează dela 3% în sus.

AGRICULTURA.

Situațiunea agricolă.

În România. Timpul s'a îndreptat în toată țeara și este foarte favorabil tuturor recoltelor. Seceratul rapiței a început; ea însă nu va atinge jumătatea recoltei din anul trecut. Grâul, orzul și ovėsul sunt prețutindeni de o rară frumsetă, iar porumbul vegetează în condițiuni nu se poate mai bune.

În alte țeri nu se înregistrează vre-o schimbare simțitoare în situațiunea recoltelor. Faptul înseamnă de relevat este reducerea stockurilor de grâu în marile porturi americane și europene, care poate înriuri asupra prețurilor cari de pe acum au tendința marcată spre urcare.

Statistica muncitorilor streini intrați în România. — La începutul fie-cărei campanii de lucrări agricole, marii cultivatori de pământ aduc muncitori în grupe din țările învecinate. De asemenea, exploataorii de păduri și bălți precum și antreprenorii de construcțiuni de diferite lucrări publice introduc în țeară în fie-care an numeroși lucrători de diferite specialități.

Intrarea în țeară a unui așa mare număr de lucrători streini a dat de gândit guvernelor române, căci aci este o chestiune economică, care atinge în același timp ordinea publică și siguranța Statului. De aceea, măsurile administrative luate încă de la 1869 precum și condițiunile stabilite mai în urmă pentru intrarea lucrătorilor streini în România nu au avut alt scop de cât acela de a împiedeca formarea unui proletariat de streini și intrarea în țeară a vagabonșilor și oamenilor fără căpătăiu.

Printr'un raport, prezentat M. S. Regelui, d. P. S. Aurelian, ministru de interne, arată că încă de la venirea sa în capul acestui departament s'a interesat de chestiunea introducerii de lucrători streini în țară și a căutat să stabilească dacă introducerea lor este datorită unei lipse de brațe, sau aceia cari îi aduc nu urmăresc alt scop de cât a face concurență muncitorilor indigeni.

Pentru a pute atinge acest scop, dl ministru de interne a înființat prin bugetul anului curgător un biuro de statistică cu ajutorul căruia va căuta să se asigure dacă în adevăr se simte în țeară o reală lipsă de brațe.

Dintr'o tabelă statistică întocmită de ministerul de interne rezultă că dela 1892 și până la finele an. 1901 au intrat în țară un număr de 486,181 muncitori streini din care:

muncitori agricoli	306,692
lucrători pentru exploatarea päd. și dif. lucr.	157,781
pescari	21,708
total	486,181

Statistica mai constată că numărul muncitorilor streini intrați în grupe a mers crescând din ce în ce și a atins maximum de 66,961 în anul 1901.

Sporirea continuă a numărului muncitorilor streini pescari și lucrători de păduri, dovedește că din an în an exploatarea bălților și pădurilor se face pe o scară mai întinsă.

Dacă socotim cifrele medii, vedem că s'au introdus în fie-care an în total 48,619 muncitori, din care 30,669 muncitori agricoli, 2,171 pescari și 15,778 pentru exploatarea de păduri și altele.

Ținând samă de media generală anuală de 48,619 muncitori și socotind că un muncitor ar sta în țeară

în mijlociu 4½ luni și că salariul său zilnic ar fi de 2 lei, am ajunge la cifra de 13.027,130 lei care reprezintă salariul total ce se plătesce acestor muncitori și din care sumă, cea mai mare parte 70% chiar trece granița odată cu reintoarcerea lor în patrie.

Contingentul cel mai mare de lucrători îl trimite Bulgaria și Austro-Ungaria. Cea dintăiu pentru Muntenia, Dobrogea și Moldova de jos, și cea de a doua pentru restul Moldovei și pentru câte-va din județele de munte din Muntenia și Oltenia unde se aduc pentru exploatare de păduri.

În unele județe și mai ales la câmp lipsesc de sigur muncitori agricoli și proprietarii sau arăndașii de moșii sunt nevoiți să se adreseze aiurea; nu este mai puțin adevărat însă, că în județele de munți unde nu sunt întinse pământuri de cultură, trebuie să existe un excedent de brațe care s'ar pute oferi acolo unde se simte nevoia.

Dl ministru de interne arată în raportul său că va lua măsuri pentru a se deprinde țeranul român de a se deplasa dintr'un județ în altul. Cu chipul acesta în județele de câmp lipsa de brațe va fi mai puțin simțită și nevoia de brațe streine va deveni mai mică.

SOCIETĂȚI FINANCIARE ȘI COMERCIALE.

„*Olteana*“ *cassă de economii, soc. pe acțiuni în Viștea-inf.* Adunarea generală a acestui institut s'a ținut la 4 Maiu 1902 sub presiul dlui *George Borzea*, fiind notar dl *Aurel Borzea*, iar verificători ai procesului verbal dnii *Vasile M. Stanciu* și *Istrate Borzea*. Prezenți au fost 34 acționari, reprezentând 137 acțiuni cu 137 voturi.

Impărțirea profitului net de K 9260·53 s'a hotărât cum urmează: Dividendă acționarilor 5% K 2000.—. Fondului de rezervă 5% K 463·02. Tantiemă direcțiunii și comitetului de supraveghiere 5% K 463·02. Tantiemă funcționarilor 2% K 185·21. Fondului de binefaceri K 385·21. Supradividendă acționarilor K 1200.—. Se mai dotează fondul de rezervă cu K 3400.—. „*Revista Economică*“ abonament K 280.—. Remunerațiune direcțiunii, comitetului de supraveghiere și funcționarilor K 280.—. Pentru masa studenților din Brașov K 40.—. Delegațiunii băncilor K 46·30. Spre scopuri de binefacere K 317·77. Fondului de pensiuine K 200.—.

Suma destinată spre scopuri filantropice-culturale s'a distribuit astfel: Reuniunii meseriașilor din Sibiu K 10.—. Celor arși de foc din Arpașul-superior K 180.—. Celor arși de foc din Beșimbac K 60.—. Celor arși de foc din Voila K 10.—. Pentru cărți de școală în Viștea inf. K 10·77.—. Pentru societatea de lectură din Viștea inf. K 17.—. Pentru biblioteca poporală din Sâmbăta inf. K 10.—. Pentru cărți de școală în Ucea sup. K 10.—. Pentru societatea de lectură din Str. Cârțișoară K 10.—. Dividenda fixată cu 8% = K 8.— de cupon se plătesce cu începere dela 1 Maiu 1902.

CRONICA.

† *Ioan Cocora*, paroch gr. or. român în Solcița, asesor consistorial, fost *director executiv* al institutului de credit și economii „*Lucașfêrul*“ și membru în direcțiunea acestui institut, a reposat după grele suferințe Sâmbăta în 7 Iunie st. n. în etate de 64 ani. În mormântarea s'a făcut Duminecă în 8 Iunie la 4 oare p. m. Fie-i țărina ușoară și memoria binecuvântată.

Călimănesci-Căciulata,

stațiune balneară în România, județul Vâlcea, în valea Oltului,

încunjiurată de munți și scutită de vânturi,

la 270 metri înălțime deasupra mării.

Are mai multe izvoare cu apă sulfuroasă ce conține și multă sare și iod.

La 2 km. depărtare se află vestitul izvor Căciulata.

Vindecă radical: Reumatism cronic, boale de rinichi (piatră, năsipul), beșică, uretră și prostată, scrofulosă, sifilis învechit, morbi de piele.

Hôtel confortabil cu 150 camere. — Restaurant bun. — Plantațiuni frumoase în jurul stabilimentului și pe un ostrov de 30 ha. — Lumină electrică. — Musică militară. — Stațiune de cale ferată.

Sesoul: 1 Iunie — 30 August st. v.

(La acest stabiliment se fac de prezent mari reparațiuni și îmbunătățiri, cari se vor termina la începutul lui Iunie v., încât în viitor se vor pute satisface toate pretențiile publicului).

The Standard Life Assurance Company

(„Standard“, societate de asigurare asupra vieții).

Fondată la 1825.

Governor: Principele Buccleuch and Queensberry. — Sediul: Edinburgh, 3 George Street. — Filiala pentru Ungaria: Budapesta, str. Kossúth 4. — Representanța pentru Transilvania și Banat: Sibiiu, str. măcelarilor 15, unde se pot adresa și se rezolvă corespondențe în limba română.

Venituri anuale . . . K 28.800.000—

Aveea societății . . . K 230.000.000—

Profit împărțit . . . K 150.000.000—

Asigurări plătite . . . K 478.000.000—

Societatea „Standard“ contractează ori-ce asigurări asupra vieții, oferind garanții depline, împreună cu condițiunile cele mai liberale și primele cele mai eține.

Extras din tablele de prime.

(Prime anuale (în Coroane) după un capital asigurat de K 1000.—).

Asigurări pentru cas de moarte.

(Primele se plătesc pân' la moarte).

Etatea	Prima anuală	Etatea	Prima anuală	Etatea	Prima anuală
20	16-30	33	21-50	46	33-90
21	16-50	34	22-10	47	35-30
22	16-70	35	22-80	48	36-80
23	17—	36	23-50	49	38-30
24	17-30	37	24-40	50	39-80
25	17-70	38	25-20	51	41-50
26	18—	39	26-10	52	43-30
27	18-50	40	27—	53	45-30
28	19—	41	28—	54	47-30
29	19-50	42	29—	55	49-50
30	19-80	43	30-10	56	51-80
31	20-40	44	31-30	57	54-30
32	20-80	45	32-50	58	56-90

Asigurări pentru cas de moarte.

(Cu plata primelor limitată).

Etatea	Prima de plată de timp de 10 ani	Prima de plată de timp de 20 ani	Etatea	Prima de plată de timp de 10 ani	Prima de plată de timp de 20 ani
20	39-20	24-30	35	49-50	31—
21	39-50	24-50	36	50-50	31-70
22	39-90	24-80	37	51-50	32-50
23	40-30	25—	38	52-50	33-20
24	40-80	25-30	39	53-70	34—
25	41-30	25-70	40	54-80	34-90
26	41-90	26—	41	56-10	35-80
27	42-60	26-50	42	57-30	36-70
28	43-30	27—	43	58-60	37-70
29	44-10	27-50	44	60—	38-70
30	45—	28—	45	61-30	39-70
31	45-80	28-60	46	62-70	40-80
32	46-70	29-20	48	65-60	43-10
33	47-60	29-80	50	68-70	45-80
34	48-50	30-40			

Asigurări mixte.

(De plată în cas de moarte ori la ajungerea unei anumite etăți).

Etatea	Suma asigurată se plătesce în cas de moarte ori la etatea de ani			
	50	60	65	70
20	27—	20-60	18-80	17-50
22	29-10	21-70	19-50	18-20
24	31-50	22-90	20-50	19—
26	34-60	24-40	21-60	19-90
28	38-30	26-20	23—	21—
30	42-90	28-30	24-70	22-10
32	48-50	30-80	26-50	23-90
34	55-60	33-70	28-60	25-60
36	64-80	37—	31—	27-50
38	77—	41-10	33-90	29-70
40	94-30	46—	37-20	32-20